

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิมวณิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๐/๒๕๔๕

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำร้องของนางสาวหรือนางสายสมร โชคภิรมย์วงศา จำเลยในคดีแพ่งหมายเลขแดง
ที่ ๒๒๑๔/๒๕๔๖ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔
มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ ได้ความว่า ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)
โจทก์ โดยบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย ผู้เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทน ฟ้องนางสาวหรือนางสายสมร
โชคภิรมย์วงศา ผู้ร้อง เป็นจำเลย ในข้อหาผิดสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีและบังคับจำนอง โดยจำเลยได้
ทำสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีจากบัญชีเงินฝากกระแสรายวันดังกล่าวหลายครั้ง รวมเป็นวงเงินเบิกเกินบัญชี
ทั้งสิ้น จำนวน ๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ไม่มีกำหนดระยะเวลา จำเลยนำสมุด
บัญชีเงินฝากธนาคารโจทก์หลายบัญชีและโฉนดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างมาประกันการชำระหนี้ ต่อมา
จำเลยปล่อยให้หนี้ค้างชำระเป็นจำนวนมาก โจทก์ได้ทำการหักบัญชีเงินฝากประจำเพื่อชำระหนี้และ
ไม่ประสงค์ให้จำเลยเดินสะพัดทางบัญชีอีก โจทก์ได้มีหนังสือทวงถามให้จำเลยชำระหนี้พร้อมบอกเลิก
สัญญาและบอกกล่าวบังคับจำนอง จำเลยเพิกเฉย โจทก์ได้คิดหักทอนบัญชีครั้งสุดท้ายแล้วจำเลยยังคงมี
หนี้ค้างชำระ จึงขอให้บังคับจำเลยชำระหนี้แก่โจทก์ หากจำเลยไม่ชำระหนี้ ให้ยึดทรัพย์ที่ดิน พร้อม
สิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาด หากไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาด
นำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบถ้วน

จำเลยให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์ และคัดค้านว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะหนี้จำเลยเป็นหนี้
ที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ และมาตรา ๒๑๕
ทำให้โจทก์ถูกบังคับให้อยู่ในขอบเขตแห่งสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ เนื่องจากวิกฤติเศรษฐกิจ
ที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๔๐ เป็นพฤติการณ์อันไม่ใช่ความผิดของจำเลยเป็นเหตุให้จำเลย
ไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด ไม่มีหน้าที่ชดเชยดอกเบี้ยผิดนัด

พฤติการณ์พิเศษดังกล่าว เป็นเหตุสุดวิสัยอันไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทำให้เกิดการผันวิสัยในการชำระหนี้ จำเลยยอมหลุดพ้นจากการชำระหนี้เป็นการถาวรจนกว่ารัฐบาลจะยกเลิกพระราชกำหนดการปฏิรูปสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ และ พ.ศ. ๒๕๔๑ อีกทั้งจำเลยได้รับความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ ดังนั้น คำสั่งรับฟ้องและดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มีผลให้คำสั่งหรือกฎหมายนั้น ๆ ไม่อาจใช้บังคับได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ อำนาจฟ้องของโจทก์ไม่เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ และมาตรา ๒๑๕ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๖ และมาตรา ๔๘ ซึ่งคุ้มครองคนไทยทุกคนรวมทั้งจำเลยให้หลุดพ้นจากการชำระหนี้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องการคิดดอกเบี้ยของโจทก์ตกเป็นโมฆะ

ต่อมาจำเลยได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้เป็นหนังสือ ขอให้ส่งความเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ได้มีคำสั่งว่า รูปคดียังไม่มีปัญหาที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี ส่วนการที่จำเลยเห็นว่าคำฟ้องและคำขอบังคับให้ศาลพิพากษาตามฟ้องการพิจารณาพิพากษาคดีและการบังคับคดีของโจทก์ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเป็นกรณีที่จำเลยกล่าวอ้างถึงการกระทำของโจทก์ การดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาในชั้นศาลและการบังคับคดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมิใช่การใช้การโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่มีกรณีที่ศาลจะต้องส่งเรื่องดังกล่าวไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ให้ยกคำร้องของจำเลย

ต่อมาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ได้พิพากษา เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๖ ให้จำเลยชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ หากจำเลยไม่ชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์จำนองที่ดิน พร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้โจทก์ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้โจทก์จนครบถ้วน

จำเลยอุทธรณ์คำสั่งศาลแพ่งกรุงเทพใต้ที่สั่งไม่รับคำคู่ความพร้อมกันได้แย้งว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นเป็นคำสั่งที่ไม่ให้รับคำร้องขอขัดต่อรัฐธรรมนูญไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและขอให้ศาลชั้นต้นส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์

จำเลยอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลแพ่งกรุงเทพใต้

ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นเป็นกรณีตั้งยกคำร้องเพราะไม่มีกรณีที่ศาลจะต้องส่งเรื่องไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ จึงมิใช่กรณีสั่งไม่รับคำให้การอันจะถือว่าเป็นคำสั่งไม่รับคำคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ จึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาก่อนที่ศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษาชี้ขาดคดีคดีต้องห้ามอุทธรณ์ คำสั่งดังกล่าวในระหว่างพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๖ (๑) เมื่อจำเลยไม่ได้แย้งคำสั่งนั้นไว้ในระหว่างพิจารณาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒๖ (๒) จำเลยจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นชอบแล้ว ให้ยกคำร้อง

จำเลยฎีกาคำสั่งศาลอุทธรณ์ว่า จำเลยสามารถยื่นคำอุทธรณ์อื่นไม่ใช่คำสั่งระหว่างพิจารณาและสามารถอุทธรณ์ได้ คำสั่งของศาลอุทธรณ์จึงเป็นคำสั่งที่วินิจฉัยผิดกฎหมาย และได้ฎีกาอีกว่า คำสั่งของศาลอุทธรณ์ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ จึงขอให้ศาลฎีกา มีคำสั่งกลับคำสั่งศาลอุทธรณ์ให้รับคำอุทธรณ์และมีคำสั่งให้ส่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย และมีคำสั่งย้อนสำนวนให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ต่อไป

แต่ศาลชั้นต้น (ศาลแพ่งกรุงเทพใต้) มีคำสั่งให้ยกคำร้องของจำเลยที่อุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้น โดยเห็นว่าอุทธรณ์ของจำเลย เป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๖ คำสั่งศาลอุทธรณ์มีผลเป็นการไม่รับอุทธรณ์ยื่นตามคำปฏิเสขของศาลชั้นต้นเป็นที่สุด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ จึงไม่รับฎีกาของจำเลย

จำเลยอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับฎีกา โดยโต้แย้งว่า ศาลยุติธรรมมี ๓ ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ในส่วนที่ว่า “คำสั่งยื่นตามคำปฏิเสขของศาลชั้นต้นหรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ คำสั่งนี้ให้เป็นที่สุด” ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๓๒ ตกเป็นโมฆะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ซึ่งเป็นประเด็นที่ศาลยกขึ้นตัดสิทธิในการฎีกา จำเลยจึงได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กล่าวคือ คำสั่งของศาลยุติธรรมเป็นการเลือกปฏิบัติขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ แม้การจำกัดสิทธิจะตีความประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ เป็นกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ อันเป็นหลักใหญ่ สิทธิ เสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติ และคำสั่งของศาลยุติธรรมที่ยืนตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้น ให้เป็นที่สุด ฎีกาไม่ได้ นั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๓๒

ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลจะต้องใช้บทกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดีนี้ จึงเป็นกรณีมีข้อโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ดังนั้น จึงมีคำสั่งให้รอการวินิจฉัยคดีนี้ไว้ชั่วคราว และให้ส่งปัญหาที่จำเลยโต้แย้งผ่านสำนักงานศาลยุติธรรมตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ หรือไม่

ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้น คือ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า จำเลยในฐานะผู้ร้องได้โต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่ โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลฎีกาจะใช้บังคับแก่คดี ประกอบกับยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ปัญหาตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

พิจารณาแล้ว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติว่า

มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อคู่ความยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลที่ปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์ ให้ศาลส่งคำร้องเช่นว่านั้นไปยังศาลอุทธรณ์โดยไม่ชักช้าพร้อมด้วยคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีของศาลชั้นต้นและฟ้องอุทธรณ์ ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นเป็นการจำเป็นที่จะต้องตรวจสำนวนให้มีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ ในกรณีเช่นนี้ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาคำร้อง แล้วมีคำสั่งยื่นตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นหรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ คำสั่งนี้ให้เป็นที่สุด แล้วส่งไปให้ศาลชั้นต้นอ่าน”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย ซึ่งประกอบด้วย อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติวางหลักประกันความมั่นคงแห่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะถูกจำกัดมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ กระทำได้เท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ เป็นการวางหลักคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลไว้ว่า ถ้ารัฐสภาจะตรากฎหมายมาจำกัดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน จะกระทำได้ภายใต้หลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เท่านั้น ทั้งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยให้มีความเสมอภาคกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม ฯลฯ จะกระทำมิได้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ เป็นบทบัญญัติให้สิทธิแก่คู่ความยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ หากเห็นว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ถูกต้อง เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลที่มีลำดับสูงกว่า เพื่อให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรมแก่คู่ความ หากศาลอุทธรณ์พิจารณาคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นแล้วเห็นว่าคู่ความ ผู้ยื่นคำร้องไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลอุทธรณ์ก็จะมีคำสั่งให้รับคำร้องอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณา แต่หากศาลอุทธรณ์เห็นว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นชอบด้วยกฎหมายถูกต้องแล้ว ศาลอุทธรณ์จะมีคำสั่งยืนตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นและคำสั่งนี้ให้เป็นที่สุด บทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับคู่ความในคดีอย่างเท่าเทียมกันมิได้กระทบต่ออำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล และยังให้ความคุ้มครองสิทธิของคู่ความอย่างเสมอภาคตามกฎหมาย ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๘ ว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๑ ซึ่งเป็นบททั่วไปที่กล่าวถึงอำนาจของศาลในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และกระทำในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ คำว่ากฎหมายในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ นั้น หมายความรวมถึงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งด้วย ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ ว่าด้วยศาลยุติธรรมซึ่งเป็นการจัดระเบียบและกำหนดลำดับชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น หมายความว่า โดยปกติการใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมต้องดำเนินการไปตามลำดับชั้น ยกเว้นในกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ มิใช่บทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่ความที่จะต้องดำเนินคดีในศาลยุติธรรมให้ครบทั้ง ๓ ศาล เพราะกฎหมายอาจบัญญัติให้ศาลแต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาคดีเป็นกรณีพิเศษและหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลนั้น ทั้งนี้เพื่อความรวดเร็วเป็นธรรมและเป็นประโยชน์แก่คู่ความทั้งสองฝ่าย ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคสองและวรรคสาม มิได้เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับประเด็นตามคำร้องนี้ ดังนั้น การที่คู่ความจะใช้สิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้หรือไม่ในคดีใด จึงต้องเป็นไปตามที่กฎหมายนั้น ๆ บัญญัติไว้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งไม่รับอุทธรณ์ โดยกฎหมายได้ให้เป็นอำนาจอิสระของศาลอุทธรณ์ที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่า ที่ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ หากศาลอุทธรณ์เห็นว่า คำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งไม่รับอุทธรณ์ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ก็ให้มีอำนาจสั่งยื่นตามคำสั่งศาลชั้นต้น และได้บัญญัติให้คำสั่งศาลอุทธรณ์ดังกล่าวเป็นที่สุด จึงเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติกำหนดขั้นตอนของการอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้น เป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓

นายปรีชา เถลิมาณิชย์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ